

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

на тему:

**«Облік, аудит і аналіз основних засобів підприємства
(на прикладі ПАТ «Одескабель»)»**

Виконавець:

студентка VI курсу ЦЗВФН
Іващенко Даріна Геннадіївна _____

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент

Семенова Катерина Данилівна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми

У ринкових умовах ефективність діяльності в основному визначається особливостями експлуатації основних засобів, тому що саме вони є фундаментом, який приносить економічну вигоду підприємству. У зв'язку з цим для будь-якого господарюючого суб'єкта важливо організувати облік основних засобів відповідно до нормативної бази, а також своєчасно розробляти та впроваджувати прийоми та процедури для підвищення ефективності їх використання.

Маючи чітке уявлення про роль кожного елемента основних засобів у виробничому процесі, про ступінь їх фізичного та морального зносу, фактори, що впливають на використання основних засобів, можна виявити шляхи та напрями, за допомогою яких підвищується ефективність використання основних засобів і виробничих потужностей підприємства, що забезпечує зниження витрат виробництва та зростання продуктивності праці.

Особливе місце в системі управління підприємством займають питання, пов'язані зі станом основних засобів і специфікою їх обліку. Це пояснюється тим, що вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу та визначають виробничу мету господарства. Особливості відображення основних засобів у бухгалтерському обліку підприємства та заходи по удосконаленню їх обліку відіграють важливу роль у цьому аспекті [1, с. 8].

Одним із найважливіших факторів підвищення ефективності виробництва є забезпеченість основними засобами в необхідній кількості та їх більш повне і досконале використання. Ефективне використання основних засобів є важливим фактором збільшення випуску продукції.

Все це свідчить про актуальність обраної теми дослідження.

Метою роботи є дослідження теорії та практики діючої системи обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємства, визначення методів удосконалення цих процесів для забезпечення ефективності функціонування обраного господарюючого суб'єкта в сучасних умовах ведення бізнесу.

Завдання дослідження:

- дослідити економічну сутність основних засобів підприємства і визначити їх основні класифікації та класифікаційні ознаки;
- здійснити порівняльну характеристику обліку основних засобів за національними та міжнародними стандартами;
- визначити сутність амортизації та методів її нарахування на підприємстві;
- дослідити порядок обліку операцій з основними засобами на аналізованому підприємстві;
- проаналізувати особливості процесу здійснення аудиту основних засобів на підприємстві та визначити напрями його удосконалення;
- здійснити аналіз основних показників діяльності ПАТ «Одескабель»;

- проаналізувати стан та ефективність використання основних засобів на досліджуваному підприємстві;

- визначити резерви підвищення ефективності використання основних засобів на ПАТ «Одескабель» за допомогою регресійно-кореляційного аналізу.

Об'єктом дослідження виступають процеси обліку, аналізу та аудиту основних засобів на підприємстві ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження виступають теоретичні та практичні підходи щодо обліку, аналізу та аудиту руху, стану та ефективності використання основних засобів на підприємстві у сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження: методи спостереження та збору первинної інформації, теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, порівняння, методи аналізу динаміки, структури та середніх величин, економічного моделювання. Для наочного представлення інформації широко використовувались методи табличного, графічного та схематичного наведення даних.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-законодавчі акти України, науково-методичні публікації вітчизняних і закордонних науковців, практичні рекомендації бухгалтерів-практиків, національні та міжнародні положення обліку на підприємствах, первинна інформація про діяльність обраного для аналізу господарюючого суб'єкта.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування) та 4-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок. Основний зміст викладено на 71 сторінці. Робота містить 26 таблиць, 18 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи підготовлено 1 публікацію: Іващенко Д. Г. Вибір оптимального методу нарахування амортизації як спосіб залучення інвестицій в основні засоби підприємства. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства. Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених* (м. Луцьк, 27 жовтня 2020 р.). URL: <https://vnu.edu.ua/uk/event/nauka/innovaciyniy-rozvitok-ta-bezpeka-pidpriemstv-v-umovakh-neoindustrialnogo-suspilstva>

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти обліку основних засобів*» розглянуто сутність основних засобів та їх класифікацію за різними ознаками. Виявлено основні відмінності між обліком основних засобів згідно вимог П(С)БО та МСБО. Досліджено методи нарахування амортизації на підприємстві.

У другому розділі «*Теорія та практика обліку основних засобів на ПАТ «Одескабель»*» надано загальну характеристику досліджуваного підприємства; досліджено положення його облікової політики. Вивчена організація обліку основних засобів на ПАТ «Одескабель», у тому числі особливості придбання, введення в експлуатацію, передачу в оренду та списання елементів основних

засобів. Розглянуто питання обліку ремонту та амортизації основних засобів підприємства. Виявлено недоліки обліку основних засобів на ПАТ «Одескабель» та запропоновано шляхи їх вирішення; здійснено аналіз основних етапів зовнішнього та внутрішнього аудиту на підприємстві, окреслено помилки та неточності ведення обліку, які були виявлені під час проведення внутрішнього аудиту основних засобів на ПАТ «Одескабель».

У третьому розділі «*Аналіз стану та ефективності використання основних засобів ПАТ «Одескабель»*» проведено аналіз основних показників фінансово-економічної діяльності підприємства, проаналізовано склад, структуру та рух основних засобів. Визначено сутність показників ефективності основних засобів і проведено аналіз їх динаміки для підприємства. На основі проведеного регресійно-кореляційний аналізу виявлено шляхи підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основними з яких є такі:

1. Основні засоби виробничого підприємства є одним із найбільш важливих чинників його діяльності: від їх стану та ефективного використання залежать кінцеві результати діяльності. Раціональне та ефективне використання основних засобів сприяє підвищенню всіх техніко-економічних показників діяльності підприємства, зокрема збільшенню виробництва продукції та зростанню доходів від її реалізації, зниженню витрат на виробництво, і як наслідок, збільшенню прибутку.

2. Розглянуті в теоретичній частині роботи різні підходи до класифікації основних засобів показали, що вони дають можливість встановити групи та види наявних на підприємстві основних засобів, відшукати шляхи підвищення ефективності їх використання та розробити необхідні рішення щодо управління ними.

3. Для планування та оптимізації технологічної політики на будь-якому підприємстві необхідно вести правильний облік стану, руху та відтворення основних засобів. Для цього на підприємствах потрібно здійснювати роботу щодо впровадження в практику облік основних засобів за міжнародними стандартами.

4. У ході проведеного аналізу встановлено основні принципи облікової політики ПАТ «Одескабель» в частині обліку основних засобів, які полягають у наступному: чітка та повна документація операцій, що здійснюється з основними засобами; зазвичай своєчасна реєстрація усіх даних в реєстрах аналітичного обліку; вибір необхідних облікових реєстрів, у яких відображається рух основних засобів та їх амортизація. Наявна організація обліку основних засобів на підприємстві створює необхідні умови для відображення в обліку всіх операцій, пов'язаних з надходженням, переміщенням та ліквідацією основних засобів підприємства з метою найбільш ефективного їх використання.

5. На ПАТ «Одескабель» аудит основних засобів є складовою загального аудиту його фінансово-господарської діяльності. Підприємство використовує як внутрішній, так і зовнішній аудит. При здійсненні аудиту основних засобів на

підприємстві формується програма аудиту з чітким розмежуванням етапів його проведення, що дозволяє проаналізувати стан та виявити недоліки ведення обліку основних засобів.

6. За результатами проведеного дослідження виявлено недоліки, що існують на підприємстві в частині в обліку основних засобів, а саме:

1) первинні документи з обліку основних засобів не завжди вчасно заповнюються та іноді не містять всі необхідні реквізити, що робить процес їх ідентифікації складнішим;

2) на підприємстві не завжди внутрішнє переміщення окремих об'єктів основних засобів на підприємстві оформлюється Актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення);

3) значна кількість інвентарних карток основних засобів є в наявності лише в електронному вигляді, що ускладнює процеси обліку та звітності;

4) на підприємстві недостатньо уваги приділяється питанням встановлення оптимального строку експлуатації об'єктів основних засобів або їх окремих груп, тому можна рекомендувати розробити нову амортизаційні політку для формування більш реальних фактичних витрат і отримання об'єктивної залишкової вартості основних засобів;

5) накази про призначення матеріально відповідальних осіб не завжди своєчасно оновлюються, що може призвести до відсутності контролю за наявністю та переміщенням основних засобів;

6) для спрощення та підвищення ефективності аудиту та аналізу облікових операцій з основними засобами доцільно в програмі 1С: Підприємство приділяти увагу заповненню такої позиції як «Примітки».

7. Аналіз стану, руху та ефективності використання основних засобів на ПАТ «Одескабель» показав, що підприємство здійснює постійне оновлення своїх засобів праці та ліквідацію непридатних до подальшого використання. Рівень віддачі основних засобів у 2019 році зменшився як до рівня попереднього року, так і до рівня 2017 року, значно зменшився також і рівень рентабельності основних засобів у результаті зниження суми прибутку підприємства. Тому ПАТ «Одескабель» поряд із збільшенням доходів, яке воно здійснює протягом останніх років, необхідно оптимізувати витрати, що в результаті дасть змогу підвищити прибуток.

8. Регресійно-кореляційний аналіз, який здійснено у роботі, дозволив виявити основні фактори, що чинять вплив на рівень рентабельності основних засобів, і розробити шляхи підвищення ефективності їх використання на ПАТ «Одескабель»:

1) прискорення інтенсивності оновлення основних засобів, яка скоротилася на підприємстві в останні роки, що дозволить підвищити технічний рівень основних засобів і є найбільшим резервом зростання рівня їх рентабельності. З іншого боку, підприємству можна порекомендувати також більш активно здійснювати ліквідацію застарілих основних засобів, які є неефективними з точки зору участі їх у виробничому процесі;

2) створення оптимальної структури основних засобів, досягнення найбільш прийнятних пропорцій між активною і пасивною їх частинами, а також окремими видами машин і устаткування, а саме продовжувати роботу щодо зростання питомої

ваги нового прогресивного устаткування, удосконалювати організацію інфраструктури, яка сприятиме підвищенню ефективності використання основних засобів;

3) проведення політики щодо підвищення рентабельності продажу, що можливо здійснювати у першу чергу шляхом оптимізації витрат. Підприємству необхідно створити сучасну ефективну систему управління витратами шляхом створення центрів відповідальності.

АНОТАЦІЯ

Івашченко Д. Г. «Облік, аудит і аналіз основних засобів підприємства (на прикладі ПАТ «Одескабель»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності основних засобів, їх класифікації, особливості обліку згідно вимог П(С)БО та МСБО. Досліджено методи нарахування амортизації основних засобів.

Розглянуто особливості процесів обліку основних засобів на ПАТ «Одескабель». Досліджено особливості та етапи проведення внутрішнього та зовнішнього аудиту основних засобів. Здійснено аналіз основних показників діяльності ПАТ «Одескабель», проаналізовано стан, структуру, динаміку та ефективність використання основних засобів на підприємстві.

Запропоновано рекомендації щодо покращення обліку основних засобів на досліджуваному підприємстві, обґрунтовано шляхи підвищення ефективності їх використання.

Ключові слова: основні засоби, класифікація, облік, амортизація, рух основних засобів, аудит основних засобів, аналіз, ефективність.

ANNOTATION

Ivashchenko D. H. “Accounting, audit and analysis of the fixed assets of the enterprise (on the example of PJSC “Odeskabel”)”

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty 071 “Accounting and taxation” under the master's program “Accounting, audit and taxation of entrepreneurial activity” Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

The paper considers the theoretical aspects of the essence of fixed assets, their classification, features of accounting in accordance with the requirements of UAS and IAS. Methods of fixed assets depreciation are studied.

Peculiarities of fixed assets accounting processes at PJSC “Odeskabel” are considered. Features and stages of internal and external audit of fixed assets are studied. The analysis of the main indicators of activity of PJSC “Odeskabel” is carried out, the condition, structure, dynamics and efficiency of use of fixed assets at the enterprise are analyzed.

Recommendations for improving the accounting and auditing of fixed assets at the studied enterprise are proposed, ways to increase the efficiency of their use are substantiated.

Keywords: fixed assets, classification, accounting, depreciation, movement of fixed assets, audit of fixed assets, analysis, efficiency